

Beslutningsforslag nr. B 13. Fremsat den 10. oktober 2000 af Tom Behnke (FRI), Kim Behnke (FRI), Thorkild B. Fransgaard (FRI) og Kirsten Jacobsen (FRI)

Forslag til folketingsbeslutning

om afskaffelse af mængderabat ved strafudmåling for flere kriminelle forhold og konsekvent udløsning af reststraf ved fornyet kriminalitet

Folketinget opfordrer regeringen til i indeværende folketingsår at fremsætte de nødvendige lovforslag og foretage nødvendige ændringer af bekendtgørelser og øvrige administrative forskrifter, således at der fremover i strafudmålingen ikke gives mængderabat ved dom for flere kriminelle forhold uanset arten og antallet af de kriminelle handlinger.

For hvert enkelt forhold skal straffen udmåles særskilt, og de således udmålte straffe skal efter-

følgende lægges sammen i en fælles dom. Bliver der for flere af de kriminelle handlinger tale om ubetinget frihedsberøvelse, kan disse således ikke afsnes samtidig, men skal uden afbrydelse afsnes i forlængelse af hinanden.

En person med en reststraf fra en tidligere dom skal som udgangspunkt altid afsone denne ved en ny dom uanset arten af den fornyede kriminalitet.

Bemærkninger til forslaget

Det skal efter forslagsstillernes opfattelse ikke være mindre strafværdigt, at der er begået flere kriminelle handlinger, før en tiltalt står foran dommeren, hvor der præsenteres et længere anklageskrift, end hvis der kun er begået én kriminel handling, tværtimod.

Det burde være sådan, at flere kriminelle handlinger i sig selv er en skæpende omstændighed. Men sådan er det sjældent og da kun, hvis der er tale om gentagen ensartet kriminalitet.

Formålet med beslutningsforslaget er at sikre, at det ikke kan betale sig at begå flere kriminelle handlinger, men at der ved strafudmåling udmåles en straf for hver enkelt handling, som så til sidst lægges sammen og afsones samlet. Samtidig er det hensigten, at en eventuel reststraf altid skal udløses, når den kriminelle igen står foran dommeren. I dag er det op til dommeren, om denne vil tage reststraf i betragtning, og i givet fald vil der igen ske en sammenlægning og udmåling af fælles straf, hvor der gives mængderabat i et ganske urimeligt omfang.

Skal de kriminelle eller potentielle kriminelle have bare den mindste respekt for retssystemet, skal der være konsekvens i tingene.

Som det er i dag, opfordrer retssystemet direkte de kriminelle til at begå så mange kriminelle handlinger som overhovedet muligt, for uanset antallet udmåles der altid en fælles straf, som sjældent er på meget mere, end hvis den pågældende kun havde begået en enkelt kriminel handling. Man kunne også formulere det på den måde, at kriminalitet kan betale sig – jo mere kriminalitet man har begået, des mere kan det betale sig. Det hører ikke hjemme i et retssamfund, hvor borgerne burde kunne føle sig trygge i forvisning om, at kriminelle straffes for deres handlinger i stedet for at blive belønnet.

Som systemet er i dag, kunne politiet lige så godt udlevere en skrivelse til den sigtede med teksten: »Tillykke, du er nu blevet sigtet for overtrædelse af den danske lovgivning, men da der går et stykke tid, inden dommeren har tid til at se dig, og da det ikke giver mere i straf at begå mange kriminelle handlinger, kan du fra nu af, og til du skal se dommeren, begå alle

de kriminelle handlinger, du har lyst til, for den samlede straf vil alligevel ikke blive ret meget højere end for den kriminelle handling, du nu er sigtet for. Held og lykke, vi ses hos dommeren til en lille hyggelig sludder om et års tid.«

Målet med forslaget er således at opnå, at domstolene ved strafudmålingen skal straffastsætte hver enkelt kriminelle handling for sig og til sidst foretage en sammenlægning af de forskyldte straffe uden nogen form for rabat. Det forudsættes, at domstolene skærper straffene ved flere gentagne forbrydelser af samme art, som det i dag f.eks. sker ved domme for brugstyveri, hvor der typisk idømmes bøde ved førstegangstilfælde, men frihedsberøvelse ved brugstyveri nr. 3, 4, 5 osv., hvis den tiltalte dømmes for ét forhold ad gangen. Der skal med andre ord ikke være forskel på, om man kommer for en dommer 10 gange, eller om man står foran dommeren anklaget for 10 forhold.

Det siger sig selv, men nævnes for at undgå misforståelser, at flere samtidige straffastsættelser til ubetinget frihedsberøvelse efter forslaget ikke vil kunne afsones samtidig, ligesom flere bøder ikke vil kunne betales med de samme penge.

Prøveløsladelse skal kun kunne komme på tale, hvis en eller flere af de separate strafudmålinger i sig selv ville give mulighed for det og i givet fald kun for de pågældende udmålinger. Strafudmålinger, der separat berettiger til prøveløsladelse, skal således i teorien lægges sidst i afsoningsforløbet, så en eventuel prøveløsladelse først kommer på tale, når al den straf, som vedkommende skal afsones, er afsonet.

I forhold til spørgsmålet om udløsning af reststraf fra en tidligere dom forekommer det fuldstændig vanvittigt, at der for det første skal være tale om ligeartet kriminalitet, og så er det i øvrigt helt op til dommeren, om denne vil tage det i betragtning. Hvis dommeren vælger at tage det i betragtning, vil der ske en sammenlægning med den nye straf, og igen vil en klækkelig rabat blive trukket fra. Helt galt går det, hvis en dommer har været så letsindig at undlade at inddrage reststraf i den nye dom, for så kan den pågældende al-

drig få udløst reststraf, uanset hvor mange ligeartede kriminelle handlinger vedkommende begår.

Hvis det skal have nogen som helst mening at give betingede domme eller prøveløslade kriminelle, skal den kriminelle vide med sikkerhed, at straks vedkommende begår en ny kriminel handling, udløses reststraffen fuldt og helt og lægges oven i den nye straf, uanset hvad den nye straf er, og uanset hvad den nye kriminelle handling består i, dog med undtagelse af helt bagatelagtig overtrædelse af særlovgivningen. Er en kriminel f.eks. prøveløsladt med en reststraf på 10 måneders fængsel, skal den naturligvis ikke udløses, hvis vedkommende kører på cykel uden lys.

Et telegram fra Ritzau den 13. juli 1999 illustrerer, hvor galt det kan gå: En ung libanesiser fra Aalborg blev i løbet af et år afsløret 11 gange i at køre uden kørekort. Efter at have fået kørekortet igen blev han igen straks frakendt det og fik en bøde på 10.000 kr. for at have kørt frem for rødt lys to gange, da han forsøgte at stikke af fra en politibil. Flugten endte med, at han forulykkede i en rundkørsel. Dommen indeholdt desuden straf for med meget høj hastighed at have kørt i nødsporet på en motorvej. Den pågældende blev i den forbindelse målt til at have kørt med en hastighed af mindst 185 km/t samt dømt for indbrud, tyveri og hæleri.

Ved gennemgang af udskrift af dombogen viste det sig, at bøden på 10.000 kr. dækkede over følgende forhold: 1 tilfælde af hæleri, 3 tilfælde af butikstyveri, 2 tilfælde af forsøg på tyveri, 10 gange kørsel uden førerret, 2 gange kørt frem mod rødt lys, 2 tilfælde kørt næsten dobbelt så stærkt som tilladt, unødigt støj, vending over spørreflade, tilsidesættelse af færdselssikkerheden, undladt at holde afstand til forankørende og kørsel på nedslidte dæk. Desuden blev han frakendt førerretten i 6 måneder. Det skal tilføjes, at den pågældende tidligere var dømt for berigelseskriminalitet.

Alle ovenstående forhold ville under normale omstændigheder give en bøde på ca. 60.000 kr., men fordi domstolene giver urimeligt høje rabatter ved flere kriminelle forhold, slipper den pågældende altså med en bøde på 10.000 kr. Helt galt går det, når det tages i betragtning, at den pågældende kan vælge at afsones bøden i stedet for at betale den. En bøde af den størrelse kan afsones på 10 dage, altså en afsoning med 1.000 kr. pr. dag. Tænk blot på, hvor mange penge man skal tjene, for at kunne betale så mange penge. Det er vist de færreste, der har så høje daglige indtægter. Dette spørgsmål vil forslagsstillerne imidlertid vende tilbage til i et andet forslag.

Reglerne om modereret kumulation (rabatprincippet) straffelovens §§ 88-89.

Det kaldes sammenstød, når en lovovertræder har begået flere forbrydelser og der udmåles en fællesstraf. Der kan være tale om forskellige typer af forbrydelser eller flere af den samme type. Når der er begået forskellige forbrydelser, udmåles straffen sædvanligvis efter den strengeste strafferamme, eventuelt med en forhøjelse på indtil det halve. Er der begået mange ens forhold, udmåles der sædvanligvis en fællesstraf inden for strafferammen, eventuelt med forhøjelse. Disse udmålinger med eventuel forhøjelse kaldes for modereret kumulation. Forhøjelse kommer imidlertid kun på tale, såfremt der foreligger særdeles skærpende omstændigheder. Dette forekommer meget restriktivt. Er nogle af forbrydelserne sanktioneret med forskellige former for straf, eksempelvis bøde og frihedsstraf, kan der godt udmåles særskilt straf – absolut kumulation.

Har lovovertræderen begået mange forhold, absorberes en del af den forskyldte straf ofte, idet man anvender princippet modereret kumulation i det danske straffesystem.

Det hænder desuden ofte, at der opgives nogle anklagepunkter under sagens behandling. Det kan være tilfældet, hvor en tiltalt har erkendt en del af forholdene, men ikke dem alle. Så undlader man bevisførelse vedrørende de sidste forhold, dersom anklagemyndigheden mener, at den straf, der vil blive udmålt, er tilstrækkelig, eller det ikke er muligt at løfte bevisbyrden.

Man må endvidere huske på, at nogle forbrydelser indeholder flere overtrædelser, mens man har valgt kun at straffe hovedforbrydelsen. Eksempelvis straffes der ved indbrud for tyveri, men ikke for husfredskrænkelser eller tingsbeskadigelse ved selve indbruddet; hærværk i forbindelse med et indbrud straffes dog selvstændigt. Eller ved røveri eller voldtægt, hvor vold er en del af forbrydelsen, men ikke straffes særskilt, medmindre der er foretaget noget ekstraordinært under gerningens udførelse. Det vil ikke blive ændret med dette forslag. Forslagsstillerne finder dog, at der for visse kriminelle handlinger burde ske en særskilt strafudmåling for følgerne af den kriminelle handling. Forslagsstillerne har således planer om at fremsætte forslag om, at der ved strafudmåling for brugstyveri, rambuktyveri, indbrud og lignende sker en udvidelse af straffen i forhold til den værdiforringelse, gerningsmanden er årsag til i forbindelse med sin forbrydelse.

Har en lovovertræder fået dom for et eller flere forhold, og opdages det senere, men før straffen er afsonet, at den pågældende har gjort sig skyldig i yderlige-

re forhold, så afgøres det først, om der overhovedet skal rejses tiltale, idet anklagemyndigheden kan frafalde tiltale, hvis det nyopdagede forhold ikke vil føre til idømmelsen af en tillægsstraf. Rejses der tiltale, skal dommeren kigge tilbage på de tidligere pådømte

forhold og regne ud, hvilken fællesstraf der ville være blevet pådømt, dersom forholdene alle havde været pådømt under et. Den eventuelle yderligere straf bliver så idømt som en tillægsstraf.

Skriftlig fremsættelse

Tom Behnke (FRI):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af mængderabat ved strafudmåling for flere kriminelle forhold og konsekvent udløsning af reststraf ved fornyet kriminalitet.

(Beslutningsforslag nr. B 13).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.